

ד. * ומתר לטל (י) טלית תברו (יד) ולכרך עליה, ובלבד (טו) שיקפץ אותה אם מצאה מקפלת. הגה והוא הדין בתפלין (נימוקי יוסף פרק הספניה), אבל אסור ללמוד מספרים של תברו (טו) בלא דעתו דחישנין שמא יקרע אותם (טז) בלמודו (נימוקי יוסף הלכות קטנות): ה. * טלית (י) של (י) שתפין (יח) תיבת בציצית, דכתיב על כנפי בגדיהם:

באר היטב

כתב, ואפילו לרעת המכרכין על טלית שאולה הינו הטלית שלובש בעת התפלה עם הנחת תפלין, אבל מי שלובש כרי לעלות לתורה או לירד לסני התבה, מוראי אין לכרך עליה. ורעת הרא"ש בהלכות ציצית דהעובר לסני התבה מכרך, וכן הוא במסקני תוספות במנחות סימן קסא דכהנים המתעטפים בטלית שאינו שלהם כשעולים לדוכן מכרכין, וכן כתבו המגן אברהם ואלתו וזוטא. גם בתשובת שער אפרים סימן יט ובתשובת בית יעקב סימן קיד פסקו דלא כד"ש"ל, עין שם. וט"ו הסכים עם מהרש"ל ופסק שלא לכרך על טלית שאולה מציצת, ומכל שכן אם נטלו שלא מרעת חברו שפסקי ד שצא מכרך עליו, עין שם. והמחבר יד אהרן סותר הראיות של הט"ו, עין שם. וכן פסק בני חזא וזוטא וזוטא אלה רפה הביא כמה שרי' לרחות דברי מהרש"ל ופסק לכרך אפילו בטלית שאולה ראין מתיב להשאיל טליתו לאחר וברך על טלית שאולה, עין שם: (י) טלית תברו. באקראי, אבל בקביעות אסור, ב"ח. וכתב רש"ל, דאסור לקח אותו מפי' הקנסת לבית או איכסא: (טו) שיקפץ. אפילו שלא פסד קפולו הראשון. וכשבת אפילו אין מקפץ כלל שרי, מגן אברהם, עין עלת תמיד ובקמח וזוטא וזוטא: (טז) בלמודו, ואפילו באקראי אסור ללמוד בהם. וכן בחושן משפט סימן רצב סיף כ בהנהיג דנתפאר אם הפקיד אצל תלמיד חכם ספרים מותר ללמוד בהם ולהעתיק אם אין לו יוצא בהם, וכתב ט"ו, והוא הדין במשפון אצל תלמיד חכם, והסמ"ע כתב שם, אם המפקיד מקפיד על זה אסור, אבל השי"ף שם חולק עליו וכתב דשרי, עין שם, וכתב המגן אברהם, דברי השי"ף נראין בפרוש דברי המכרכין, אבל ממה שכתב חפ"י יוסף כאן בשם הפוסקים משמע דהרי שואל שלא מרעת, עין שם: (י) שתפין, כסות השתתף עם העובר פוכבים אינו חייב בציצית, עין דמשק אלתור פכרן ראשית הגז דף (תכר) וקלה ובידי אהרן:

משנה ברורה

ומזה נלמד לענינו גם כן דצריך להתיר להנותן בזמנו, הינו, אם היום יצא בו בעצמו, ישיב לו על כל פנים למחר קדם התפלה כדי שיהיה לו בעצמו גם כן במה לצאת, ואם לא התיר לו והנותן אין לו טלית אחר, נראה דנצטרך המתנה למפרע ולא קרינא בה כסותה ונאף שיש לו טלית קטן, מפל מקום מסתבא דאדעתא דהכי לא נתן לו, דלא כמו שכתב בסימן נה. גם נתבאר שם דאחר שצא בו צריך לתור ולתור לכעלו במתנה כדי שיהיה של בעלים, שהרי נעשה שולו, ופשוט דהכי נמי בענינו. נראה לי פשוט דאם נתקלקל הטלית או אחת מציצותיה אצל השואל, אף שהיה על ידיו אנס, ולא התיר לו כמו שלקחה, אינו יוצא בהמצוה, עין בסימן תרנח סיף ד ובתדושי ר' עקיבא איגר שם: ד (יג) טלית תברו. פרוש, שלא מדעתו, דניתא לה לאינש דלעבד מצוה בממונה, ודוקא (י) באקראי אבל בקביעות אסור, ואפילו באקראי, דוקא באותו מקום, אבל להוציא מביטו לבית הכנסת או איכסא אסור, דאפשר שמקפיד עליו והוי גזל. וכן בפרי מגדים שכתב דככל גוני ראוי לזהר כשבעלו עמו שישאלנו, ואין סומכין על התורה במקום שכולין לכרוו בקל, וכל שכן אם יודע בו שהוא מקפיד: (יד) ולכרך עליה, עין במגן אברהם. וכן בדרך התיים שכתב, דיותר טוב שיתן שלא לקנות ולא יכרך: (טו) שיקפץ אותה, (טז) כקפולה הראשון, (יז) ובשבת יקפל אותה ולא כקפולה הראשון. והמגן אברהם מקל בשבת שלא לקפל כלל: (טז) בלא דעתו. אפילו (י) באקראי בעלמא, דחישנין שמא יקרע בהן הרבה עד שיתקדשו מרב המשמוש. והעולם נוהגין כשמוציאין סדור תפלה או מתורב בבית הכנסת שלוקחין אותו כדי להתפלל בו, ואיני יודע התר לזה, דמאי שנא סדור מספרים ופרי מגדים: ה (יז) של שתפין. וטלית של שתפון נכרי וישראל או איש ואשה, תיבת בציצית ולא יכרך עליה, ארצות התיים, דלא כדמשק אלתור, עין שם: (יח) תיבת, ואיני שכתבו מרצה שילך תברו בו, והוא כלי

שערי תשובה

קריאת התורה שער י סיף ח ובפתחי שערים שם. ומה שכתב מתשובת בית יעקב, עין שם שכתב מדין אתרוג המבאר בסוף סימן תרנח שמוטב שישלחו לקהל, וכתב במה חלוקי דינים בזה, וגם למרן קשית הט"ו ומגן אברהם שחשבו פאתרוג על ציצית, וכן גיד אפרים סימן תרנח מה שכתב בזה: ט טלית תברו. עין באר היטב בענין רש"ל. וכן ט"ו דהרש"ל סימן ב' דהיט, כשהניחו במקום מיוחד, עין שם, ורצה לומר, דאם לא הניחו במקום מיוחד סימן לכרך שאינו מקפיד על מקומו ורשותו. ואמנם דעת רש"ל בכל טלית שלובש בלא דעת חברו לא יכרך, ומכל שכן בה נראה דאף מי שנהג כשלוש בלכרך, בה נשמוציא חוץ למקומו לפי שבעל הטלית לא הקפיד להניחו במקום מיוחד, לא יכרך עליו:

באר הגולה

שהמכרכין כתב בפרש דלא צריכא להא דכתב הרשב"ם בבא בתרא קל' ע"ב, ורצונו לומר באתרוג דאדעתא דהכי וכו', דבזה הלא גם בטלית של שתפין תיבת. ואולי טעם הדרך התיים דפעמים העיר גדולה מאד ולא ימטי שנה פרוטה לכל חד, וכעין שפירש רש"י בסכה כו ע"ב דבור המתחיל כל האורות, עין שם. ובספר שערי אפרים כתב, דיותר טוב לקח טלית שאולה בעת עלייתו לתורה מלקח טלית הקהל, שכתלית הקהל נכנס לכלל ספק שמא מתיב לכרך, ואם לקח טלית הקהל ורצה לכרך, יכון או שרוצה ללבוש לשם מלבוש של ציצית, ויעטף בו ראשו כמו בשחרית, ואין צורך או לעמד מעטף שעור הלוח ארבע אמות וכו', ואם אינו רוצה לכרך עליו לא יעטף ראשו כלל, רק עטיפת הגוף לכד, ונתן טעם לדבריו בהפתיח שערים שולו וזה לשונו, בטלית הקהל יש לכרך עליו כמו בטלית של שתפין, ומכל מקום נראה דוקא כשמעטף בו ראשו כדרך עטיפת שחרית, דא בלא הכי אין לכרך, אף שיש דעת קצת פוסקים החולקים על זה וסבירא להו דעטוף הגוף סגי, מפל מקום אין בנותו להתעטף כלל ר"ח לבטישה לשענתו משום כבוד בעלמא, לא קרינא אשר תכסה בה בעטוף ארעי כזה, ואף בטלית שולו, אם זמנו כהול שאינו יכול להתעטף בו ממש ונזהר על הכתמים לכד לשעה קלה בשעת הקריאה ודעתו להסירו מיד, צריך עיון כבהאי אונא, עד כאן לשונו. ודבריו חלשים במקצת, דהלא הסכמת השלחן ערוך לעיל בסימן ח דהעטוף אינו לעכובא, וגם טעם השני שולו מוש"ל ומגן אברהם ואליה רבה ושאר אחרונים משמע דבכד שולו בודאי חייב לכרך, ולא חלקו כלל בין אם מעטף ראשו או לא, משמע מדבריהם דבכל גוני תיב על ידי לבטישה זו בציצית. מפל מקום מה שכתב בשערי אפרים הנ"ל דכיון או בלבטישה לשם מלבוש של ציצית ולא לכבוד בעלמא, דבריו נכונים מאד מדינא מטעם אחר, דהלא קומא לן בסימן ס סיף ד דמצות צריכות כונה, ולעכובא הוא, כמבאר שם וכמו שכתבנו בסימן ח במשנה ברורה סיף קטן יט, עין שם. אחר כך מצאתי חבר להשער אפרים, והוא מה שכתב בבאר היטב בסימן יח סיף קטן ה בשם הלחם תמידות דהמעטף מפני כבוד העבור אין מכרך, ומסתמא טעמו כמו שכתב השער אפרים, דאפשר דזה אינו נקרא לבטישה המתכתב בציצית. עין מגן

אברהם סוף סימן יט כמה שכתב בשם התוספות וצריך עיון: ד * מותר לטל טלית תברו וכו'. שאלה, אם מתיב אדם להשאיל טלית שולו למי שרך בכפר כדי שיטא יצטרף לשאל טלית מאחרים בעירו, פסק מתשובת בית יעקב בסימן קיד דאין מתיב להשאיל טליתו לאחר והוא יכרך על טלית שאולה, עין שם: ה * טלית של שתפין תיבת וכו'. עין במשנה ברורה כמה שכתבנו, ואיני שכתבו מרצה וכו', והוא מהפרי מגדים, הגם דבעקר דינו לכאורה יש להתירש הרבה, דמאי גריעא זו מסתם טלית של שתפין, דגם שם הלא חצי השני של הכד אינו שולו בעצם רק שאלו לו, ושואל פטר התורה מציצת, ואם כן נשאר רק חצי הכד בשני הציצית, ואפילו הכי אלקה לנו התורה דלא בעינן רק שיקח לו חלק בעצם הכד, וזכוי נמי בענינו. ומכל מקום דבריו אמת מטעם אחר, דהא קומא לן דאפילו במקום דלא בעינן לכס, כגון בתפלין, אפילו הכי פסול גזל משום מצוה הבאה

שער הציון

ד (כז) וקנן אברהם: (כז) פרי מגדים: (כז) נקנסת דהדולה: (כז) פרי מגדים:

לוח עמוד הימני: יום ו' תמוז תשסב. < שביע סיון תשסז < יום א' אדר תשעב < יום ב' אדר תשעז < יום ג' אדר ב' תשסב